लिखु गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७७

प्रमाणिकरण मितिः- २०७७/०३/३१

ऐन नं. २५

प्रस्तावना: लिखु गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्न, छुट दिन र आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२)ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी संविधानको धारा २२६ को उपधारा (१) बमोजिम लिखु गाउँसभाले अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यन्वयन गर्न यो ऐन बनाई लागु गरेको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (क) यस ऐनको नाम **"आर्थिक ऐन, २०७७"** रहेको छ।

(ख) यो **ऐन २०७७साल श्रावण १ गते विहीबार** देखि **लिखुगाउँपालिका** क्षेत्रमा लागू हुनेछ।

२.परिभाषा: विषय र प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

(क) "ऐन" भन्नाले लिखु गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७७ सम्झनु पर्दछ।

(ख) "कार्यपालिका" भन्नाले लिखु गाउँकार्यपालिका सम्झनु पर्दछ।

(ग) "गाउँपालिका" भन्नाले लिखु गाउँपालिका सम्झनु पर्दछ।

(घ) "फर्म" भन्नाले प्रचलित कानून वमोजिम दर्ता भएका जुनसुकै फर्म सम्झनु पर्दछ।

(ङ) "व्यक्ति" भन्नाले यस ऐन वमोजिम कर तिर्नु पर्ने दायित्व भएका जुनसुकै व्यक्ति सम्झनु पर्दछ।

(च) "सभा" भन्नाले लिखु गाउँपालिकाको गाउँसभा सम्झनु पर्दछ।

(छ) " संविधान" भन्नाले नेपालको संविधान,२०७२ लाई सम्झनु पर्दछ।

३. सम्पति करः गाउँपालिकाका क्षेत्रभित्र अनुसूचि १ बमोजिम एकिकृत सम्पत्ति कर/घरजग्गा कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

४. भूमि कर (मालपोत): गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अनुसूचि २ बमोजिम भूमि कर (मालपोत) लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

५. घर वहाल करः गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, जग्गा वा पोखरी पूरै आंशिक तवरले वहालमा दिएकोमा अनुसूचि ३ बमोजिम घर जग्गा वहाल कर लगाइने र असूल गरिनेछ।

६. **व्यवसाय करः** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोवारका आधारमा अनुसूचि ४ बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

७. **जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु करः** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ऊन, खोटो, जडिबुटी, वनकस, कवाडी माल र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जीवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिङ, प्वाँख, छाला जस्ता बस्तुको व्यवसायिक कारोवार गरेवापत अनुसूचि ५ बमोजिमको कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

८. **सवारी साधन करः** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा अनुसूचि ६ बमोजिम सवारी साधन कर लगाइने र उक्त कर सम्बन्धित प्रदेशले असुल गरि अन्तर सकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ बमोजिम स्थानीय तहको विभाज्य कोष मार्फत गाउँपालिकाको सँचित कोषमा बाँडफाड गर्नु पर्नेछ।

९. **विज्ञापन करः** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने विज्ञापनमा अनुसूचि ७ बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ। यसरी कर संकलन गर्दा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ बमोजिम सम्बन्धित प्रदेशले निर्धारण गरेको कर समेत संकलन गरि प्रदेश विभाज्य कोषमा बाँडफाँड गरिनेछ।

१०. **मनोरन्जन करः** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने मनोरञ्जन व्यवसाय सेवामा अनुसूचि ८ बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ। यसरी कर संकलन गर्दा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ बमोजिम सम्बन्धित प्रदेशले निर्धारण गरेको कर समेत संकलन गरि प्रदेश विभाज्य कोषमा बाँडफाँड गरिनेछ।

११. **बहाल बिटौरी शुल्कः** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफुले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरेका अनुसूचि ९ मा उल्लेख भए अनुसार हाट बजार वा पसलमा सोही अनुसूचिमा भएको व्यवस्था अनुसार बहाल बिटौरी शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

१२. **पार्किङ शुल्कः** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै सवारी साधनलाई पार्किङ सुविधा उपलब्ध गराए वापत अनुसूचि १० बमोजिम पार्किङ शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

१३. **ट्रेकिङ्ग, कोयोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जी जम्पिङ्ग, जिपफ्लायर र ¥याफ्टीङ्ग शुल्कः** गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र ट्रेकिङ्ग, कायोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जी जम्पिङ्ग, जिपफ्लायर र ¥याफ्टीङ्गसेवा वा व्यवसाय संचालन गरेवारत अनुसूचि ११ बमोजिमको शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

१४. **सेवा शुल्क, दस्तुरः** गाउँपालिकाले निर्माण, संचालन वा व्यवस्थापन गरेका अनूसूचि १२ मा उल्लिखित स्थानीय पूर्वाधार र उपलब्ध गराइएको सेवामा सेवाग्राहीबाट सोही अनुसूचिमा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

१५. <u>पर्यटन प्रवेश शुल्क :</u> गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र निर्माण गरेका उद्यान, पार्क, ऐतिहासिक, पुरातात्विक तथा प्राकृतिक सम्पदा, संग्रहालय जस्ता सम्पदा उपयोग गरे बापत पर्यटकहरुबाट अनुसूची १३ मा उल्लिखित दरमा पर्यटन प्रवेश शुल्क लगाईने र असूल उपर गरिनेछ ।

१६. <u>कर छुटः</u> यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरुलाई कुनै पनि किसिमको कर छुट दिईने छैन ।

१७. <u>कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधिः</u> यो ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि गाउँपालिकाले तोके अनुसार हुनेछ ।

१८. <u>वार्षिक कर तथा नविकरण सम्वन्धमाः</u> विशेष कानूनमा विशेष व्यवस्था भए भन्दा बाहेक प्रत्येक आर्थिक वर्षको वार्षिक तथा नविकरण शुल्क सोही आर्थिक वर्षको असोज मसान्त भित्र बुझाएमा सोही वर्षमा लाग्ने करमा १० प्रतिशतले छुटको व्यवस्था गरिनेछ । तर प्रथम चौमासिक समाप्त भएपछि कर वा शुल्क नबुझाउने व्यवसायी फर्मले दोस्रो चौमासीकको लागि १०%, तेस्रो चौमासिकको लागि १५% र त्यसभन्दा पछि वार्षिक २५% थप जरिवाना गरि असुल उपर गरिनेछ ।

अनुसूचि-१
(दफा ३ संग सम्बन्धित)
एकिकृत सम्पत्ति कर

क्र.स.	करका क्षेत्र(विवरण)	दर रु
१	घरधुरी कर	
(क)	एक तले कच्ची प्रति घर	२२०।-
(ख)	एक तले पक्की प्रति घर	५५०।-
(ग)	दुई तले कच्ची प्रति घर	३००।-
(घ)	दुई तले पक्की प्रति घर	११००।-
(ङ)	तीन तले भन्दा माथी कच्ची प्रति घर	३५०।-
(च)	तीन तले भन्दा माथी पक्की प्रति घर	२५००।-

अनुसूचि-२
(दफा ४ संग सम्बन्धित)
भूमि कर (मालपोत)

बारी	**दर**	**प्रति रोपनी**
अब्बल (१० रोपनी भन्दा कम)	३०.००	-
अब्बल (१० रोपनी भन्दा बढी)	प्रतिरोपनी थप	३.००
दोयम (१० रोपनी भन्दा कम)	२५.००	-
दोयम (१० रोपनी भन्दा बढी)	प्रतिरोपनी थप	२.००
सीम (१० रोपनी भन्दा कम)	२०.००	-
सीम (१० रोपनी भन्दा बढी)	प्रतिरोपनी थप	१.५०
चाहार (१० रोपनी भन्दा कम)	१५.००	-
चाहार (१० रोपनी भन्दा बढी)	प्रतिरोपनी थप	१.००
खेत		
अब्बल (१० रोपनी भन्दा कम)	५०.००	-
अब्बल (१० रोपनी भन्दा बढी)	प्रतिरोपनी थप	५.००
दोयम (१० रोपनी भन्दा कम)	४०.००	-
दोयम (१० रोपनी भन्दा बढी)	प्रतिरोपनी थप	४.००
सीम (१० रोपनी भन्दा कम)	३०.००	-
सीम (१० रोपनी भन्दा बढी)	प्रतिरोपनी थप	२.५०
चाहार (१० रोपनी भन्दा कम)	२०.००	-
चाहार (१० रोपनी भन्दा बढी)	प्रतिरोपनी थप	२.००

अनुसूचि-३
(दफा ५ संग सम्बन्धित)
घर वहाल कर

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर वा पोखरी पुरै वा आंशिक रुपले वहालमा दिएकोमा गाउँपालिकालाई वहाल वा जग्गा कर १०% बुझाउनु पर्नेछ । कुनै पनि व्यक्तिगत घरधनीले घर भाडामा लगाउदा वडा कार्यालयको रोहवरमा सम्झौता गर्नु पर्ने छ र सो को जानकारी लिखित रुपमा लिखु गाउँपालिका कार्यालयलाई दिनु पर्ने छ ।

अनुसूचि-४
(दफा ६ संग सम्बन्धित)

व्यवसाय कर

१	१ लाख सम्म		५००.००
२	१ लाख देखि ३ लाखसम्म		७००.००
३	३ लाखदेखि ५ लाख सम्म		९००.००
४	५ लाखदेखि २० लाख सम्म		१५००.००
५	२० भन्दा माथी १ करोड सम्म		२५००.००
६	१ करोड देखि ५ करोड सम्म		३५००.००
७	५ करोड माथि		५०००.००

अनुसूचि-५
(दफा ७ संग सम्बन्धित)

जडिबटी, कवाडी र जीवजन्तु कर

क.सं	विवरण	
१	खोटो प्रति के.जि (प्रति लिटर मुल्य)	२%
२	टिमुर प्रति के.जि.	५ %
३	तेजपात प्रति के.जि	५ %
४	चिउरी प्रति के.जि	५ %
५	कुरीलो प्रति के.जि	५ %
६	अलैची (प्रति के.जी.)	७ %
७	चिराईतो (प्रति के.जी.)	७ %
८	लौठ सल्लो (पात) प्रति के.जी.	७ %
९	पाखान बेद (प्रति के.जी.)	२%
१०	ठूलो ओखती (प्रति के.जी.)	२%

११	पदम चाल (प्रति के.जी.)	२%
१२	जटामसि (प्रति के.जी.)	२%
१३	काउलो (प्रति के.जी.)	२%
१४	लोक्ता (प्रति के.जी.)	२%
१५	अल्लो (प्रति के.जी.)	२%
१६	अन्य	

अनुसूचि-६
(दफा ८ संग सम्बन्धित)
सवारी साधन कर

सवारी साधन कर	बस ट्रक ट्रयाक्टर र हेभी गाडी	२०००.००
	भाडाका कार जिप	१०००.००
	निजी कार, जीप, मयुरी	५००.००
	स्कुटर, मोटरसाइकल तथा अन्य सवारी साधनमा	२००.००
	ठेलागाडा तथा रिक्सामा	२००.००

अनुसूचि-७
(दफा ९ संग सम्बन्धित)
विज्ञापन कर

विज्ञापनकर	सार्वजनिक स्थानमा विज्ञापन वा साइनबोर्ड राखेवापत वार्षिक	१०००.००

अनुसूचि-८

(दफा १० संग सम्बन्धित)

मनोरञ्जन कर

मनोरञ्जन कर ऐतिहासिक पुरातात्विक एवं धार्मिकस्थलहरुको व्यवस्थापन गरी स्थानीय वासिहरुको सहकार्यमा प्रवेश शुल्कको व्यवस्था गरी पर्यटकहरु वाट प्रवेश शुल्कको ५% रकम गाउँपालिकाले मनोरञ्जन कर वापत लिन सक्नेछ।

– साँस्कृतिक प्रदर्शन हल, नाच घर , दोहोरी संगीत तथा अन्य मनोरञ्जन सामाग्री प्रदर्शनीमा प्रवेश शुल्कमा ५ प्रतिशत मनोरञ्जन कर लाग्ने छ।

– जादु, सर्कश, चटक र मेला आयोजना स्थलमा मनोरञ्जन कर वापत अनुमतिका लागि गरिने सिफारिस दस्तुरका अतिरिक्त प्रत्येक दिन रु ३००।- लिईने छ।

अनुसूचि-९

(दफा ११ संग सम्बन्धित)

बहाल बिटौरी शुल्क

लिखु गाउँपालिका क्षेत्रभित्र लाग्ने दैनिक हाटवजार/साप्ताहिक हाटवजारमा प्रति दिन देहायका दरले कर लाग्नेछ।

क्र.सं	विषय	विवरण	
१	माछा मासु विक्रि सम्वन्धि	खसि वोका काटी विक्रि गर्ने पसलमा प्रति गोटा	१०
		सुंगुर वंगुर काटी विक्रि गर्ने पसलमा प्रति गोटा	१०
		राँगा काटी विक्रि गर्ने	५०
२	कपडा तथा जुत्ता सम्वन्धि व्यवसाय	रेडिमेट सामान र थान कपडा विक्रि गर्ने पसल	१०
		जुत्ता चप्पल विक्रि गर्ने पसल ठुलो	१०
		जुत्ता चप्पल सिलाई गर्ने मोची	५
३	तरकारी तथा फलफुल व्यवसाय	फलफुल नास्ता ठेलामा राखी विक्रि गर्ने	१०
		सागसब्जी डोकामा ल्याई वेच्ने	५
		भारमा सव्जी ल्यााई वेच्ने	५
		सिजन अनुसार साग सव्जी आलु ल्याई वेच्ने ठुलो	१०

		सिजन अनुसार साग सव्जी आलु ल्याई वेच्ने सानो	५
		फलफुल साग सव्जी वयल गाडा	१०
		फलफु साग सव्जी प्रति वोरा र अन्य सानो फलफुल पसल	५
४	खाद्यान्न सँग सम्वन्धित	चामल दाल अदुवा,लसुन खुर्सानी आदी विक्रि गर्ने पसल	१०
		मकै पोली वेच्ने	५
		किराना पसल	१०
		माछा मासु तरकारी बिक्रि गर्ने	१०
५	परम्परागत शिप सँग सम्वन्धित	माटाका भाडा वेच्ने पसल ठुलो	१०
		माटाका भाडा वेच्ने पसल सानो	५
		कुचो कुनिया नाँलो वेच्ने	५
		जडिवुटि विक्रि गर्ने	१०

लिखु गाउँपालिका भित्र लाग्ने दैनिक हाटवजार, साप्ताहिक हाटवजारमा प्रति दिन देहायका दरले कर लाग्ने छ।

क्र.सं	विषय	विवरण	दर	कैफियत
१	पशुपंक्षि विक्रि सँग सम्वन्धित	जिउदो खसी, वोका, राँगा, संगुर वेच्नेलाई प्रतिगोटा	२०	एउटा मात्र हाँस परेवा कुखुरा वेच्ने लाई कर नलाग्ने
		हाँस परेवा वेच्नेलाई	१०	
२	अन्य व्यवसाय सँग सम्वन्धित कर	चुरा धागो टिका श्रृगारका सँग सम्वन्धित	५	
		मुरली वासुरी गुलेली थैली जुम्रा उडुस मार्ने औषधि वेच्ने	५	
		खेल तमासा देखाउनेलाई	१०	
		प्रचार प्रसार गरी व्यवसाय गर्ने	२०	
		वाँस प्रति वयल गाडा	१०	
		वाँस प्रति ट्रक	१००	
		खटीयामा सामान राखी वेच्ने	५	

		फलामको औजार तथा सामान वेच्ने	१०	
		भाडाकुडा पसल	२०	
		फोटो फ्रेमिङ्ग	१०	
		मर्मत (कुकर लाईट,छाता आदी)	१०	

माथि उल्लेख नभएको व्यवसायको हकमा गाउँपालिकाले निर्णय गरी रु १० देखि ५०० सम्म लिन सक्नेछ ।

अनुसूचि-१०
(दफा १२ संग सम्बन्धित)
पार्किङशुल्क

पार्किङ् शुल्क: प्रतिदिन	बस , ट्रक, लरी, हेभी गाडी, ट्याक्टर, जीप	50.00
	मोटरसाइकल, ठेला गाडा, अटो रिक्सा र अन्य साधनप्रतिघण्टा	10.00

सवारी पार्किङ्ग स्थान गाउँपालिकाले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

अनुसूचि-११
(दफा १३ संग सम्बन्धित)
ट्रेकिङ्ग, कायाकिङ्, क्यानोइङ्ग, बन्जी जम्पिङ्ग, जिपफ्लायर र ऱ्याफ्टीङ्ग शुल्क

लिखु गाउँपालिकाले यस गाउँपालिका भित्र र ट्रेकिङ्ग प्रतिपटक रु १० का दरले कर लगाउने ।

अनुसूचि-१२

(दफा १४ संग सम्बन्धित)

सेवा शुल्क, दस्तुर

	सिफारीसर प्रमाणित		
	विवरण	**विस्तृतविवरण**	**दर**
१	घरजग्गा नामसारी सिफारीस	० देखि ९-१५-३-३रोपनी सम्म	१७०.००
		१० देखि १९-१५-३-३ रोपनीसम्म	२२०.००
		२० देखि ५० रोपनीसम्म	३५०.००

		५० रोपनीभन्दा माथि	७००.००
२	मोही लगत कट्टा सिफारीस	१रोपनी सम्मको	१३०.००
		१ रोपनी भन्दा माथिको	२५०.००
३	घर कायम सिफारीस	पक्कीघर (प्रति वर्ग फिट)	३.००
		कच्ची घर (प्रति वर्ग फिट)	१.००
४	सरजमिनसिफारीस दस्तुर		१३०.००
५	छात्रवृति सिफारीस		१३०.००
६	विपन्न/असहाय विद्यार्थी छात्रवृति सिफारीस		**निशुल्क**
७	अपाङ्गता भएको सिफारीस		**निशुल्क**
८	अस्थाइ बसोबास सिफारीस		१३००.००
९	स्थायी बसोबास सिफारीस		१३०.००
१०	नागरिकता सिफारीस		१३०.००
११	विद्युत जडान सिफारीस		१३०.००
१२	धारा जडान सिफारीस		१३०.००
१३	जीवित रहेको सिफारीस		१३०.००
१४	दुबै नाम गरेको व्यक्ति एकै हो भन्ने वा फरक जन्म मिति संशोधन सिफारीस		१३०.००
१५	व्यवसाय बन्द सिफारीस		१३०.००
१६	व्यवसाय सञ्चालन नभएको सिफारीस		१३०.००
१७	व्यापार व्यवसाय नभएको सिफारीस		१३०.००
१८	कोर्ट फी मिनाहा सिफारीस		**निशुल्क**
१९	नाबालक परिचयपत्र सिफारीस		१३०.००
२०	चौपाया सम्बन्धी सिफारीस प्रतोगोटा		२०.००
२१	व्यवसाय दर्ता सिफारीस		५००.००
२२	उद्योग ठाउँसारी सिफारीस		१०००.००
२३	विद्यालय ठाउँसारी सिफारीस		५००.००
२४	आन्तरिक बसाइसराइ सिफारीस		१३०.००
२५	विद्यालय सञ्चालन स्वीकृत कक्षा वृद्दि/सिफारीस		१०००.००
२६	व्यक्तिगत विवरण सिफारिस/ नवीकरण सिफारीस		१३०.००
२७	जग्गा दर्ता सिफारीस (शुकुम्बासि सिफारिस निशुल्क)		१३०.००

२८	संरक्षक सिफारीस व्यक्तिगत		१३०.००
२९	संरक्षक सिफारीस संस्थागत		५००.००
३०	नेपाल सरकारको नाममा बाटो कायम सिफारीस		२३०.००
३१	कोठा खोल्न कार्य रोहबरमा बस्ने सिफारीस		१३०.००
३२	स्वास्थ्य उपचारको सिफारीस	निशुल्क उपचारको लागि	**निशुल्क**
		सशुल्क उपचारको लागि	१३०.००
३३	संस्था दर्ता सिफारीस		५००.००
३४	जग्गा धनीपुर्जा हराएको सिफारीस		१३०.००
३५	जीवितसँगको नाता प्रमाणित		१३०.००
३६	मृतकसँगको नाता प्रमाणित		१३०.००
३७	आर्थिक अवस्था बलियो वा सम्पन्नता प्रमाणित		१०००.००
३८	आर्थिक अवस्था कमजोर वा विपन्नता प्रमाणित		**निशुल्क**
३९	जग्गा मुल्याङ्कन सिफारीस/ प्रमाणित		न्युनतम २०० भन्दा बढिमा ०.०५%
४०	चार किल्ला प्रमाणित		१३०.००
४१	जन्म मिति प्रमाणित		१३०.००
४१	घर बाटो प्रमाणित	बाटोभएको	६००.००
		बाटो नभएको	१३०.००
४२	विवाह प्रमाणित		१३०.००
४३	घर पाताल प्रमाणित		१३०.००
४४	कागज/मञ्जुरिनामा प्रमाणित		१३०.००
४५	हकवाला वा हकदार प्रमाणित		२३०.००
४६	घर सम्पन्न सिफारीस/ प्रमाणित	पक्की	१०००.००
		कच्ची	१३०.००
४७	अविवाहित प्रमाणित		१३०.००
४८	अपुताली सिफारिस		५८०.००
४९	अन्य सिफारीस वा प्रमाणित		१३०.००
५०	घर नक्सा पास दस्तुर	पक्की घर (प्रति स्वक्यार फिट रु ३ का दरले)	१०००.००
		कच्ची घर	५५०.००
५१	नक्सा पास निवेदन फाराम दस्तुर		५०.००
५२	सरसफाइ शुल्क	मासिक	५०.००
		सरसफाइ कार्डको	१००.००

नोट: सरसफाइ सम्बन्धी पुर्वाधार बनेपछि लाग्नेछ।			
५३	घरखाली गराउँदा प्रतिदिन		५००.००
माथि उल्लिखित सिफारीस वा प्रमाणितको प्रतिलिपी आवश्यक परेमा पनि सुरु तोकिएको दस्तुर पुन: लाग्नेछ। र उल्लिखित कागजात अंग्रेजी भाषामा आवश्यक परेमा रु. ५०० लाग्नेछ। माथि उल्लिखित सिफारीस र प्रमाणित बाहेक कुनै निर्णय वा फैसला आदिको नक्कल आवश्यक परेमा प्रतिपाना १० रुपैया दस्तुर लाग्नेछ।			
	दर्ता शुल्क		
५४	जन्म दर्ता	३५ दिनभित्र भए निशुल्क अन्यथा	१३०.००
५५	मृत्य दर्ता	३५ दिनभित्र भए निशुल्क अन्यथा	१३०.००
५६	बसाइसराइ जाने आउने दर्ता	३५ दिनभित्र भए निशुल्क अन्यथा	१३०.००
५७	सम्बन्ध विच्छेद दर्ता	३५ दिनभित्र भए निशुल्क अन्यथा	१३०.००
५८	विवाह दर्ता	३५ दिनभित्र भए निशुल्क अन्यथा	१३०.००
५९	नयाँ व्यवसाय दर्ता	१ लाख सम्मको	१०००.००
		१ लाख देखि ३ लाखसम्म	३०००.००
		३ लाख देखि ५ लाख सम्म	५०००.००
		५ लाख देखि १० लाख सम्म	७०००.००
		१० लाख देखि २० लाख सम्म	१२०००.००
		२० भन्दा माथी १ करोड सम्म	२००००.००
		१ करोड देखि ५ करोड सम्म	३००००.००
		५ करोड माथि	५००००.००
६0	उजुरी दर्ता तथा मुद्दा दस्तुर	वडामा	१३०.००
		पालिकामा	२३०.००
६१	व्यवसाय नविकरण शुल्क		५०.००
६२	सामान्य निवेदन दस्तुर		२०.००

अनुसूचि-१३
(दफा १५ संग सम्बन्धित)
पर्यटन प्रबेश शुल्क

लिखु गाउँपालिकामा आउने स्वदेशी पर्यटकलाई रु २० र विदेशी पर्यटकलाई रु ५०० प्रवेश शुल्क लगाउने ।